Răspunderea părintească - încredinţarea copilului şi dreptul de vizită

Finlanda

1 Ce înseamnă în termeni practici termenul juridic „răspundere părintească"? Care sunt drepturile şi obligaţiile titularului răspunderii părinteşti?

Titularul răspunderii părinteşti are îndatorirea de a garanta dezvoltarea echilibrată și bunăstarea copilului în conformitate cu nevoile și dorințele personale ale acestuia. Astfel, scopul răspunderii părinteşti este asigurarea unei relații strânse și de afecțiune, în special între copii și părinții acestora.
Copiilor trebuie să le fie asigurate o bună îngrijire și educație, precum și supraveghere și protecție corespunzătoare vârstei și stadiului lor de dezvoltare.
Copiii ar trebui să fie crescuți într-un mediu sigur și stimulator și să primească o educație care să corespundă înclinațiilor și dorințelor lor.
Copiii trebuie să fie crescuți cu înțelegere, protecție și afecțiune. Aceștia nu trebuie să fie supuși unor pedepse corporale sau tratați în mod abuziv. Copiii ar trebui să fie sprijiniți și încurajați să devină independenți, responsabili și adulți (Legea 361/1983 privind încredințarea copilului și dreptul de vizită, articolul 1).
Titularul răspunderii părinteşti trebuie să asigure bunăstarea și dezvoltarea copilului, astfel cum este descris mai sus. În acest scop, acesta are dreptul de a lua decizii în legătură cu îngrijirea copilului, locul de reședință și alte aspecte de ordin personal. Atunci când se ia o decizie, opinia copilului ar trebui avută în considerare.

2 Ca regulă generală, cine are răspundere părintească asupra unui copil?

În cazul în care părinții unui copil sunt căsătoriți la momentul nașterii acestuia, răspunderea părintească le revine ambilor părinți. Dacă părinții nu sunt căsătoriți la momentul nașterii copilului, mama deține răspunderea părintească. Părinții pot conveni cu privire la persoana căreia îi este încredințat copilul în legătură cu confirmarea paternității. În cazul în care unui părinte îi este încredințat exclusiv copilul, iar ulterior părinții se căsătoresc, ambii părinți își asumă răspunderea părintească.

3 Dacă părinţii nu sunt capabili sau nu vor să-şi exercite răspunderea părintească asupra copiilor lor, poate fi numită o altă persoană în locul lor?

O instanță poate încredința copilul uneia sau mai multor persoane, cu acordul acestora, în plus față de părinți sau în locul acestora. Hotărârea trebuie să se bazeze pe interesul superior al copilului și să fie luată numai în cazul în care există un motiv imperios, din punct de vedere al copilului, pentru încredințarea acestuia unei alte persoane decât părinții săi. Dacă părinții sunt decedați, consiliul de asistență socială trebuie să ia măsuri pentru a încredința copilul.

4 Dacă părinţii divorţează sau se despart, cum se stabileşte chestiunea răspunderii părinteşti pe viitor?

Încredințarea și dreptul de vizită trebuie să fie stabilite întotdeauna ținând seama de interesul superior al copilului și astfel încât aceste drepturi să poată fi exercitate în cel mai bun mod posibil în viitor. Părinții pot încheia un acord cu privire la răspunderea părintească. În cazul în care părinții nu pot ajunge la un acord, litigiul trebuie să fie înaintat instanței.

5 Dacă părinţii încheie un acord privind răspunderea părintească, ce formalităţi trebuie respectate pentru a face ca acordul să fie executoriu?

Acordul privind încredințarea copilului trebuie formulat în scris, iar părinții pot solicita validarea sa de către autoritatea locală de asistență socială. Autoritatea de asistență socială trebuie să se asigure că acordul este în interesul superior al copilului. Un acord validat de consiliul de asistență socială este valabil și executoriu în același mod ca și o hotărâre judecătorească definitivă.

6 Dacă părinţii nu pot ajunge la un acord privind chestiunea răspunderii părinteşti, care sunt căile alternative de rezolvare a conflictului fără prezentarea în instanţă?

În cazul în care soții nu pot ajunge la un acord, aceștia pot solicita asistență din partea funcționarului municipal pentru protecția copilului sau a unui mediator familial. Funcționarul pentru protecția copilului oferă orientări părinților și are competența de a valida acordurile dintre aceștia. Un acord validat este considerat echivalent cu o hotărâre judecătorească. Mediatorii familiali asistă părinții în soluționarea conflictelor acestora prin negociere și, de asemenea, pot oferi asistență în elaborarea acordurilor. Mediatorii familiali trebuie să acorde o atenție specială asigurării interesului superior al tuturor minorilor din familie.
Competența instanței vizează încredințarea copiilor, condițiile de trai, dreptul de vizită și plata pensiei de întreținere. **(Legea** 394/2011 privind medierea în materie civilă și confirmarea tranzacțiilor judiciare în instanțele generale, articolul 10). Medierea judiciară este o procedură separată de procedurile judiciare. Aceasta poate începe atunci când o cauză aflată pe rolul instanței judecătorești este trimisă în vederea medierii judiciare sau la cererea directă a părților în litigiu. Mediatorul este un judecător, asistat de un expert, de regulă un psiholog sau un asistent social. Un acord confirmat este considerat echivalent cu o hotărâre judecătorească. În cazul în care nu se poate ajunge la un acord, se revine la procedurile judiciare sau instanță judecătorească închide cauza.

7 Dacă părinţii se prezintă în instanţă, asupra căror chestiuni legate de copil poate judecătorul să decidă?

Competența instanței vizează încredințarea copiilor, condițiile de trai și dreptul de vizită. Dacă este necesar, instanța poate, de asemenea, să se pronunțe asupra drepturilor și obligațiilor persoanei căreia i s-a încredințat copilul, precum și cu privire la împărțirea obligațiilor între persoanele cărora li s-a încredințat copilul. Atunci când se pronunță cu privire la dreptul de vizită, instanța trebuie să ofere dispoziții detaliate cu privire la condițiile pentru vizitarea copilului și la persoana cu care acesta va locui. Pensia de întreținere poate fi stabilită, de asemenea, în conjuncție cu stabilirea încredințării.

8 Dacă instanţa hotărăşte că un părinte va avea custodia exclusivă a unui copil, aceasta înseamnă că el sau ea poate decide asupra tuturor chestiunilor legate de copil fără îl consulte pe celălalt părinte în prealabil?

În cazul persoanei căreia i s-a încredințat exclusiv copilul, aceasta ia singură toate deciziile legate de îngrijirea copilului. Cu toate acestea, hotărârea judecătorească poate include dispoziții privind drepturile și obligațiile persoanei căreia i s-a încredințat exclusiv copilul, inclusiv dreptul de a schimba locul de reședință al copilului.

9 Dacă instanţa hotărăşte că părinţii vor avea custodia comună a unui copil, ce înseamnă aceasta în practică?

Persoanele cărora li s-a încredințat în comun copilul împart răspunderea pentru toate chestiunile legate de acesta. În cazul în care persoanele cărora li s-a încredințat copilul sunt separate, deciziile de zi cu zi referitoare la copil sunt luate în funcție de părintele cu care acesta locuiește. Cu toate acestea, consimțământul ambelor persoane este necesar pentru deciziile majore. Printre acestea se numără, de exemplu, schimbarea confesiunii copilului sau a locului de reședință a acestuia, un pașaport străin, deciziile privind educația, chestiuni ce țin de îngrijiri medicale sau de spitalizare.

10 Cărei instanţe sau autorităţi ar trebui să mă adresez dacă vreau să depun o cerere privind răspunderea părintească? Ce formalităţi trebuie respectate şi ce acte trebuie să ataşez la cererea mea?

O cerere scrisă privind încredințarea ori dreptul de vizită ar trebui înaintată instanței districtuale (*käräjäoikeus*) de la locul de reședință al copilului. Cererea poate fi înaintată de către unul sau de ambii părinți, de persoana căreia i-a fost încredințat copilul sau de consiliul de asistență socială. Pretenția și temeiurile

acesteia trebuie să fie prezentate în cerere. Orice document care urmează să fie utilizat ca probă trebuie să fie anexat. Cererea trebuie să fie semnată și prezentată instanței districtuale fie personal, fie de către un reprezentant autorizat. Cererea poate fi trimisă, de asemenea, prin poștă sau prin fax. Cauza devine pendinte la data la care cererea este primită de instanța districtuală.

11 Ce procedură se aplică în aceste cazuri? Este disponibilă o procedură de urgență?

În cauzele cu privire la încredințare, se aplică Legea privind încredințarea copiilor și dreptul de vizită. În conformitate cu această lege, în judecarea unei cauze privind încredințarea și dreptul de vizită, instanța trebuie să acorde părinților și persoanei căreia îi este încredințat copilul posibilitatea de a se exprima. Copilul poate fi audiat în instanță, dacă există motive imperioase care impun acest lucru în vederea soluționării cauzei. De regulă, instanța obține, de asemenea, un raport privind situația copilului de la consiliul de asistență socială.

Atunci când cauza este pendinte, instanța poate emite o ordonanță provizorie cu privire la persoana cu care ar trebui să locuiască copilul și la dreptul de vizită și condițiile aferente acestuia. În circumstanțe speciale, instanța poate încredința temporar copilul până când adoptă o hotărâre definitivă. O hotărâre judecătorească provizorie nu poate fi atacată. Aceasta este valabilă până când instanța ia o hotărâre definitivă.

12 Pot obține asistență juridică pentru a acoperi costurile procedurii?

Asistența judiciară este disponibilă în cauzele privind încredințarea. Accesul la asistență juridică depinde de venitul personal. Mai multe informații privind asistența juridică în Finlanda sunt disponibile pe acest site.

13 Este posibilă atacarea unei hotărâri privind răspunderea părintească?

O hotărâre a unei instanțe districtuale poate fi atacată la curtea de apel (*hovioikeus*).

14 În anumite cazuri, poate fi necesară adresarea către o instanță sau către o altă autoritate pentru a face executorie o hotărâre privind răspunderea părintească. Care procedură se aplică în asemenea cazuri?

Hotărârile judecătorești privind răspunderea părintească sunt executate astfel cum se prevede în Legea 619/1996 privind executarea hotărârilor judecătorești privind încredințarea copiilor și dreptul de vizită. Trebuie să se depună o cerere de executare în scris la instanța districtuală de la locul de reședință al copilului sau al părții adverse. Executarea unei hotărâri privind răspunderea părintească poate, cu toate acestea, să fie solicitată unui executor judecătoresc în cazul în care hotărârea a fost emisă cu mai puțin de trei luni înainte. Hotărârea trebuie să fie anexată cererii.

La primirea cererii și a unei declarații din partea celeilalte părți, instanța va desemna, de regulă, un consiliu de asistență socială ca mediator pentru a gestiona cauza. Mediatorul contactează părinții, discută chestiunea cu aceștia și, dacă este posibil, împreună cu copilul. De asemenea, mediatorul încearcă să organizeze o întrevedere comună cu ambii părinți. Ulterior, mediatorul prezintă un raport instanței, după care aceasta se pronunță asupra cauzei. Instanța poate dispune, de asemenea, examinarea copilului de către un medic.

În cazul în care instanța decide că hotărârea privind răspunderea părintească trebuie să fie executată, cealaltă parte este obligată să predea copilul. Hotărârea poate fi consolidată printr-o amendă condiționată. Ca ultimă măsură, copilul poate fi separat forțat de partea care refuză să se conformeze hotărârii judecătorești.

Dacă o instanță districtuală a dispus ca un copil să fie luat cu forța, medierea poate totuși continua, la cererea executorului judecătoresc.

15 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre în materia răspunderii părintești pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru să fie recunoscută și executată în acest stat membru?

Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului se aplică în ceea ce privește recunoașterea hotărârilor privind răspunderea părintească pronunțate într-un alt stat membru, care intră în domeniul de aplicare a regulamentului. Acest regulament nu se aplică în Danemarca.

În conformitate cu regulamentul, o hotărâre privind desfacerea căsătoriei trebuie să fie recunoscută de alte state membre fără procedurile speciale. Cu toate acestea, orice parte interesată poate să solicite pronunțarea unei hotărâri de recunoaștere sau de refuz al recunoașterii hotărârii. Cererea de recunoaștere este înaintată, în Finlanda, instanței districtuale de la locul de reședință al copilului.

Hotărârile în materie de răspundere părintească pronunțate în Danemarca și, în Suedia, hotărârile privind răspunderea părintească altele decât cele adoptate în temeiul regulamentului menționat anterior, se execută conform Legii privind recunoașterea și executarea hotărârilor nordice în materie de drept civil din 1977 (*laki yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien pohjoismaisten tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta* 588/1977). Nu se oferă nicio confirmare separată a recunoașterii unei hotărâri. Cererile privind executarea sunt depuse la instanța districtuală.

Toate celelalte hotărâri străine în materia răspunderii părintești sunt recunoscute în Finlanda fără nicio confirmare specială. La cerere, Curtea de Apel din Helsinki (*Helsingin hovioikeus*) poate, cu toate acestea, să confirme recunoașterea sau refuzul recunoașterii unei hotărâri în Finlanda.

Cererea de executare a unei hotărâri executorii de încredințare este depusă la instanța districtuală de la locul de reședință sau de la locul de reședință temporară al copilului sau al părții adverse. (A se vedea secțiunea 14 de mai sus pentru mai multe informații privind procedurile de executare).

16 Ce instanță din acest stat membru trebuie să sesizez pentru a mă opune recunoașterii unei hotărâri în materia răspunderii părintești pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în acest caz?

Aceeași procedură ca cea menționată în secțiunea 15.

17 Ce legislație se aplică în acțiunile privind răspunderea părintești în cazul în care copilul sau părțile nu locuiesc în acest stat membru sau au cetățenii diferite?

Legislația finlandeză se aplică în procedurile privind răspunderea părintească care se desfășoară în Finlanda.

Această pagină face parte din portalul Europa ta.
Ne-am bucura să primim feedbackul dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

This webpage is part of an EU quality network

Ultima actualizare: 15/02/2024
Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere

acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.